

שתיית כוס הקידוש (א)

עירובין מ, ב

יום הכפורים היכי עביד, אי מברך עליה ושתי ליה, כיון שאמר זמן קבליה עליה ואסר ליה ... לברוך עליה ולנחיה, המברך צריך שיטעום, ליתביה לינוקא ... דילמא אתי למיסרך (התינוק לאחר המנהג זה, ולשתות ביום הכפורים אחר שיגדיל).

פסחים קז, א

אמר רב הונא אמר רב, וכן תני רב גידל דמן נרש, המקדש וטעם מלא לוגמא יצא ואם לאו לא יצא.

רשב"ם שם

והכי הילכתא. והוא שלא טעם אחד מכל המסובין, אבל טעם אחד מהם יצאו כולן ידי חובתן.

שוע"ר סי' קצ

ד שתיית כוס של ברכה מעכבת אין מעכב שישתה המברך בעצמו אלא די בשתיית אחר ... (אבל קידוש שבבית שאדם יוצא בו ידי חובתו יש אומרים ... שלא די במה שיטעום לתינוק, ולא אפילו שיטעום לגדול, אלא המקדש בעצמו צריך לטעום כמלא לוגמיו, ואם לאו לא יצא, משום שנאמר זכור את יום השבת לקדשו, ואמרו חכמים זכרוהו על היין, כלומר על שתיית היין לכבוד היום, לפיכך המזכירו על היין הוא המקדש שותה ממנו בעצמו. וראוי לחוש לזה לכתחלה כמ"ש בס"י רע"א).

שוע"ר סי' רסט

א חכמים הראשונים תקנו לקדש על היין בבית הכנסת, כדי להוציא את האורחים שאין להם יין השובתים בחדרים הסמוכים לבית הכנסת ואוכלים שם מיד אחר קידוש זה.

ג המקדש בבית הכנסת אסור לו לטעום מהכוס שהרי הוא אינו יוצא בקידוש זה, ואסור לטעום כלום קודם קידוש. אלא כיצד יעשה שלא תהא ברכת בורא פרי הגפן לבטלה, יטעים מהכוס לקטן שהגיע לחינוך, והקטן ישמע הברכה ממנו ויוצא בה ידי חובתו, ונמצא שלא בירך לבטלה.

שוע"ר סי' רעא

כה אם לא טעם המקדש וטעם אחד מהמסובין, אם טעם כמלא לוגמיו ממש יצאו כולם ידי חובתן ... והגאונים סוברים שאם לא טעם המקדש עצמו כמלא לוגמיו לא יצא, אע"פ שטעמו המסובין כל אחד כמלא לוגמיו, וראוי לחוש לדבריהם לכתחלה. במה דברים אמורים בקידוש אבל בהבדלה ובשאר כל הדברים הטעונים כוס מודים הגאונים שאפילו לכתחלה די בטעימת אחד מהמסובין כמלא לוגמיו.

שוע"ר סי' תעב

כב קידוש של שאר ימים טובים ושבחות אין צריך לדחוק את עצמו לשתות הכוס, אלא יכול לשמוע הקידוש מאחר, כמו שנתבאר בס"י ער"ב. מה שאין כן בארבע כוסות של פסח, שאף בני הבית שהן שומעין הקידוש וההגדה מבעל הבית, אף על פי כן חייב כל אחד ואחד לשתות ד' כוסות דרך חירות.

שוע"ר סי' תעט

א הואיל ותקנו חכמים לשתות ד' כוסות בלילה זה יש לעשות מצוה בכל אחד ואחד.

שו"ע תקנא

י ומותר לשתות יין הבדלה וברכת המזון. הגה: ונוהגין להחמיר שלא לשתות יין בברכת המזון ולא בהבדלה, אלא נותנים לתינוק. ובמקום דליכא תינוק, מותר בעצמו לשתות הבדלה.

שוע"ר סי' תריט

ז ואח"כ אומר הש"ץ שהחיינו בלא כוס ... וגם אי אפשר לברך על הכוס וליתן ממנו לתינוק מטעם שנתבאר בס"י תקנ"ו ע"ש.

פסקי הסדור, סדר המילה

ונוטל את הכוס ומברך. ונותנים לתינוק לשתות מכוס הברכה, או ישתה בעצמו.

פסקי הסדור – ברכת אירוסין ונשואין

יברך על הכוס ... ישתה החתן והכלה ... ויברך שנית על הכוס ואח"כ יאמר [ז' ברכות] ושותין החתן והכלה שנית.